

پوپولیسزم

www.ketab.ir



Populism: A Very Short Introduction

Cas Mudde and Cristobal Rovira Kaltwasser

Oxford University Press; 2nd edition (2017)

Persian translation published by

© Logos Publications 2020



پوپولیسیم

کاس موده

کریستوفر آل روویرا کالتواسر

مترجم:

محمد زندی



سرشناسه	موده، کاس، ۱۹۶۷-م ۱۹۶۷، Mudde, Cas, 1967
عنوان و نام پدیدآور	پوپولیسم/کاس موده، کریستووال روویرا کالتواسر؛ مترجم محمد زندی؛ ویراستار حمیدرضا شاملو.
مشخصات نشر	قم: لوگوس، ۱۳۹۸.
مشخصات ظاهری	۱۸۳ ص. ۵/۱۴×۵/۲۱: س.م.
شابک	۹۷۸-۶۲۲-۶۲۸۸۲۸-۶
وضعیت فهرست‌نویسی	فیا
یادداشت	عنوان اصلی: Populism : a very short introduction, [2017].
یادداشت	مقدمه‌ای خیلی کوتاه بر پوپولیسم.
عنوان دیگر	عوام‌گرایی، Populism
موضوع	دموکراسی، Democracy
شناسنامه افزوده	رویرا کالتواسر، کریستووال، ۱۹۷۸-م.، Rovira Kaltwasser, Cristóbal
شناسنامه افزوده	زندى، محمد، ۱۳۶۷-، مترجم
رده‌بندی دکنگره	JC۴۲۳
رده‌بندی دیوئی	۳۲۰/۵۶۶۲
شماره کتاب‌شناسی ملی	۶۰۴۴۸



پوپولیسم

کاس موده و کریستووال روویرا کالتواسر
ترجمه محمد زندی

ویراستار حمیدرضا شاملو
طراح جلد حسین راست‌منش
چاپ اول ۱۳۹۸
شمارگان ۵۰۰
شابک ۹۷۸-۶۲۲-۶۲۸۸۲۸-۶
قیمت ۳۵۰۰۰ تومان

تمامی حقوق این اثر محفوظ است. تکثیر یا تولید مجدد آن کلاً یا جزئاً، به هر شکل اعم از چاپ، فیزیکی، اسکن، صوت، تصویر یا انتشار الکترونیک بدون اجازه مکتوب از نشر لوگوس ممنوع است.

ایمیل: info@irlogos.com

تماس با مرکز پخش: ۰۹۰۲۱۵۴۰۰۴۲

فروشگاه برخط لوگوس: www.irlogos.com

فهرست مطالب

۱.....	پیشگفتار مترجم
۳.....	کتاب حاضر
۳.....	نویسندگان
۵.....	دربار ترجمه
۶.....	سیاس گزاری
۹.....	یادداشت نویسندگان برای مخاطبان ایرانی
۱۱.....	سیاس گزاری
۱۵.....	فصل ۱: پوپولیسم چیست؟
۱۶.....	مفهومی اساساً اختلاف برانگیز
۲۰.....	رویکرد ایده‌انگار
۲۵.....	مفاهیم کانونی
۳۹.....	امتیازات رویکرد ایده‌انگار
۴۱.....	فصل ۲: پوپولیسم در گردهاگرد جهان
۴۳.....	آمریکای شمالی
۵۰.....	آمریکای لاتین
۵۶.....	اروپا
۶۲.....	فراتر از سه منطقه اصلی
۶۶.....	پوپولیسم در زمان‌ها و مکان‌های مختلف
۶۹.....	فصل ۳: پوپولیسم و بسیج اجتماعی
۷۰.....	رهبری شخص محور
۷۳.....	نمونه: آلبرتو فوجیموری در پرو

۷۵.....	جنبش اجتماعی
۷۷.....	نمونه: حزب چای در ایالات متحده
۸۰.....	حزب سیاسی
۸۳.....	نمونه: جبهه ملی در فرانسه
۸۵.....	مدل پویا
۸۹.....	نتیجه گیری

۹۵.....	فصل ۴: ۵- پوپولیسم
۹۶.....	مردن خودکامه تاریزماتیک
۱۰۳.....	صلای مردم
۱۰۴.....	زنان
۱۰۷.....	کارآفرینان
۱۰۹.....	رهبران نژادی
۱۱۱.....	بی طرف خودی
۱۱۵.....	تصویر پوپولیستی

۱۱۷.....	فصل ۵: پوپولیسم و دموکراسی
۱۱۸.....	پوپولیسم و (لیبرال) دموکراسی
۱۲۴.....	پوپولیسم و فرایند (زدودن) دموکراسی
۱۳۴.....	متغیرهای میانی
۱۳۶.....	پوپولیسم و بازگشت به دموکراسی

۱۳۹.....	فصل ۶: علت ها و واکنش ها
۱۴۰.....	تبیین کامیابی و ناکامی پوپولیسم
۱۴۱.....	جنبه تقاضای سیاست پوپولیستی
۱۴۸.....	جنبه عرضه سیاست پوپولیستی

۱۵۴	واکنش‌ها به پوپولیسم
۱۵۵	واکنش‌ها به جنبه تقاضا
۱۵۹	واکنش‌ها به جنبه عرضه
۱۶۴	پوپولیسم: واکنش غیرلیبرال
۱۶۹	ارجاعات و منابع
۱۶۹	فصل ۱: پوپولیسم چیست؟
۱۷۰	فصل ۲: پوپولیسم در گرداگرد جهان
۱۷۰	فصل ۱: پوپولیسم و بسیج اجتماعی
۱۷۱	فصل ۲: هر پوپولیست
۱۷۲	فصل ۵: پوپولیسم و موکراسی
۱۷۲	فصل ۶: علت‌ها و واکنش‌ها
۱۷۵	فهرست اختصارات
۱۷۷	نمایه کشورها و قاره‌ها
۱۷۹	نمایه نام افراد
۱۸۱	نمایه نام رسانه‌ها و روزنامه‌ها
۱۸۳	نمایه نام احزاب، گروه‌ها، سازمان‌ها، جنبش‌ها

پیشگفتار مترجم

نقش مردم در عرصه سیاست، در جهان امروز، قابل انکار نیست. این نقش آفرینی روز به روز گسترده تر می شود و از همین رو پوپولیسم هم حضور بیشتری در عرصه سیاسی خواهد یافت. به قدرت رسیدن سیاستمداران پوپولیست، در سطوح خرد و کلان، و تأثیری که آنها در روند سیاسی و اجتماعی ملی و بین المللی گذاشته اند، تجربه ای است که همگان را وامی دارد این پدیده را به دیده دقت تحلیل کنند. البته ابهام مفهومی و نیز بحث های حاشیه ای باعث شده که پژوهندگان در این مسیر با احتیاط گام بردارند.

امروزه پوپولیسم در همه جای جهان با شدت و ضعف نمود دارد و تقریباً تمام نظام های سیاسی با آن درگیر هستند. ایران هم از این قاعده مستثنا نیست و به ویژه در سال های اخیر بسامد استفاده از این مفهوم در فضای سیاسی کشور بیشتر شده است. بنابراین ضروری است که ماهیت این پدیده را بشناسیم و نحوه

رو در رو شدن با آن را بدانیم. طبعاً در فضای سیاسی کنونی، بسیاری از فعالان سیاسی مخالفان خود را متهم به پوپولیسیم می‌کنند، و شاید در ادعای خود هم بر حق باشند، اما تا زمانی که این مفهوم و این پدیده به درستی و روشنی تحلیل و بررسی نشود، آنچه گفته می‌شود صرفاً کارکرد روزمره‌ای با اهداف کوتاه‌مدت دارد و به هیچ وجه در شناخت مصادیق پوپولیسیم به کار نمی‌آید. نیاز اصلی ما تحلیل‌های معتبر و دقیق از ماهیت پوپولیسیم و نیز بررسی‌های مبتنی بر واقع از مصادیق پوپولیسیم در جهان است. خوشبختانه در زبان فارسی چند کتاب خوب و مهم در موضوع پوپولیسیم ترجمه شده‌اند که می‌توان به این موارد اشاره کرد:

- پوپولیسیم، پل تاکارت،^۱ ترجمه حسن مرتضوی، انتشارات آشیان، چاپ اول،

۱۳۸۱

- پوپولیسیم چیست؟، یان-وربر مولر، ترجمه بابک واحدی، نشر بیدگل، چاپ

اول، ۱۳۹۶

- در دفاع از پوپولیسیم چپ، شانسل مرف، ترجمه حسین رحمتی، انتشارات

اختران، چاپ اول، ۱۳۹۸

دیدگاه‌های نویسندگان این کتاب‌ها در مواردی متفاوت و بعضاً در تضاد با دیدگاه‌های نویسندگان کتاب حاضر است و مطالعه آنها در کنار این کتاب می‌تواند مفید باشد.

۱. ضبط صحیح اسم نویسنده این کتاب «پُل تیگرت» است. نامش در متن کتاب حاضر هم چند بار آمده است و در همه موارد ضبط صحیح را آورده‌ام.

کتاب حاضر

کتابی که اکنون ترجمه‌اش در دست مخاطب است، یکی از مجموعه کتاب‌های «درآمد خیلی کوتاه»^۱ انتشارات آکسفورد است. مخاطبان ایرانی با این مجموعه کتاب‌ها آشنا هستند و پیشتر تعدادی از کتاب‌های این مجموعه در ایران ترجمه و منتشر شده است. عنوان «درآمد خیلی کوتاه» ممکن است تا اندازه‌ای غلط‌برانداز باشد. کوتاه بودن این مجموعه فقط در کمیت صفحات است نه در کیفیت مطلبی که عرضه می‌کند. نویسندگان این مجموعه هر کدام از متخصصان و اندیش‌وران حوزه مورد بررسی هستند و آنچه به صفحه کاغذ آورده‌اند حقیقتاً یک اثر تحقیقی و محصول مطالعات فراوان ایشان در زمینه مورد بحث است.

در این جلد از مجموعه، که در شش فصل سامان یافته، نویسندگان کوشیده‌اند ابعاد مختلف پوپولیسم را در عین اختصار، به کفایت طرح و تبیین کنند. بررسی آنها هم گستره مباحث نظری پیرامون پوپولیسم را شامل می‌شود و هم مشتمل است بر بررسی نمونه‌های بسیاری از افراد و احزاب پوپولیستی که چندی بر مسند قدرت نشسته‌اند. در کنار این‌ها مسأله چگونگی مواجهه با پوپولیسم از نظر نویسندگان دور نیفتاده است و در فصل پایانی مطالب مهمی در این باره گفته‌اند. این کتاب تا کنون به زبان‌های فرانسوی، هلندی، یونانی، کاتالانی، ژاپنی، پرتغالی و تایلندی ترجمه شده است.

نویسندگان

کاس موده،^۲ سیاست‌شناس هلندی، دکترای خود را در علوم سیاسی سال ۱۹۹۸ از دانشگاه لیدن^۳ گرفت و هم‌اکنون در دانشگاه جورجیا^۴ در ایالات متحده

1. A Very Short Introduction

2. Cas Mudde

3. University of Leiden

4. University of Georgia

تدریس می‌کند. او در دانشگاه‌های کشورهای مختلف از جمله مجارستان، آلمان، بریتانیا، بلژیک، جمهوری چک، اسپانیا، اسلوواکی، سوئد و ایالات متحده تدریس کرده است. مسائل مورد علاقه‌اش افراط‌گرایی و دموکراسی، سیاست اروپایی، احزاب سیاسی، اروپاگریزی و لیبرال دموکراسی است. او افزون بر کتاب حاضر چند کتاب دیگر نیز نوشته و در ویرایش چندین کتاب نیز همکاری داشته و کارهایش تا کنون به ۲۲ زبان جهان ترجمه شده است. برخی از کتاب‌های وی عبارتند از: پوپولیسیم، است رادیکال در اروپا (انتشارات راتلج، ۲۰۱۷؛ برنده جایزه استن روکان^۱ در سال ۲۰۰۸)، راست افراطی در آمریکا (انتشارات راتلج، ۲۰۱۸)، سیریز: ناکامی وعده‌های پوپولیسیتی (انتشارات پالگریو مک میلان، ۲۰۱۷)، درباره افراط‌گرایی و دموکراسی (انتشارات راتلج، ۲۰۱۶)، راست افراطی در جهان امروز (انتشارات پولیتی، ۲۰۱۹).

کریستووال روویرا کالتواسر^۲ استاد علوم سیاسی در دانشگاه دی یگو پورتالس^۳ در شهر سانتیاگو، پایتخت شیلی، است. او دکترای خود را در علوم سیاسی در سال ۲۰۰۸ از دانشگاه هومبولت^۴ برلین دریافت کرده و حوزه اصلی مطالعاتش سیاست تطبیقی است. وی سابقه همکاری با دانشگاه ساکس^۵ و چندین مرکز پژوهشی را، از جمله مرکز تحقیقات علوم اجتماعی برلین^۶ و مرکز مطالعات سیاست و پیوستگی اجتماعی^۷، در کارنامه خود دارد.

1. Stein Rokkan Prize

2. Cristóbal Rovira Kaltwasser

3. Diego Portales University

4. Humboldt-University

5. University of Sussex

6. Social Science Research Center Berlin (WZB)

7. Centre for Social Conflict and Cohesion Studies

درباره ترجمه

کتاب به زبانی روان و ساده نوشته شده است و من هم کوشیدم متن ترجمه روان و خوانا باشد؛ تا آنجا که توانستم از واژه‌های ناروشن پرهیز کرده‌ام و جملات را در قالبی روان آورده‌ام. در ترجمه اصطلاحات به فضای سیاسی و فرهنگ سیاسی کشور خودمان توجه کرده‌ام و در مواردی، به دلیل بار معنایی خاص واژه‌ها، اصطلاح متعارف را به کار نبردم. نمونه بارزش واژه «خواص» است که معادل elite گذاشتم. معمولاً این واژه را به «نخبگان» برمی‌گردانند و با اینکه واژه «نخبگان» در بافت مباحث یوپولیس‌م در ایران استعمال می‌شود، به دلیل بار معنایی خاصش از آن استفاده نکردم و معادل «خواص» را ترجیح دادم که به نظرم حق مطلب را در مورد elite بهتر و صحیح‌تر ادا می‌کند و در گفتمان عمومی جامعه هم به همین معنای مورد نظر استعمال می‌شود. در مواردی که لازم بوده درباره معادل انتخابی‌ام توضیحی بدهم، توضیحات را در پانویست آورده‌ام. افزون بر معادل‌های انتخابی، هر جا که احساس کردم واژه یا عبارتی نیاز به توضیح دارد، توضیح لازم را در پانویست آوردم.

کتاب حاضر، با وجود حجم کم، مشتمل بر انبوهی از داده‌های نظری و تاریخی است و برای ضبط نام افراد، احزاب و سازمان‌ها از مراجع مکرر به فرهنگ تلفظ نام‌های خاص (فریبرز مجیدی، چاپ سوم، انتشارات فرهنگ معاصر، ۱۳۹۰) و نیز جستجو در منابع اینترنتی ناگزیر بودم. از میان فرهنگ‌های دو جلدی، بیش از همه، از فرهنگ بویا (محمدرضا باطنی، چاپ دوم، انتشارات فرهنگ معاصر، ۱۳۹۰) بهره بردم. در بررسی اصطلاحات و گزینش معادل مناسب برای آنها نیز از فرهنگ علوم انسانی (داریوش آشوری، ویراست سوم، چاپ هفتم، نشر مرکز، ۱۳۹۵) بسیار استفاده کردم.

سیاس‌گزاری

مقدم بر همه از نویسندگان کتاب سیاس‌گزارم که وقتی ایشان را از ترجمه کتاب مطلع کردم و برای انتشار ترجمه فارسی اخلاقاً کسب اجازه کردم، با روی خوش استقبال کردند و اجازه اخلاقی انتشار ترجمه را به من دادند. همچنین اظهار علاقه کردند نسخه‌ای از ترجمه فارسی کتاب برایشان ارسال شود. در پاسخ به درخواستم، یادداشتی برای مخاطب ایرانی نوشتند و افزون بر این‌ها، چند مورد ابهام را نیز در متن پرسیدم و پاسخ گرفتم. همراهی و همکاری ایشان با من مایه دلگرمی‌ام بود.

دوست فرهیخته‌ام، آقای حمیدرضا شاملو، از سرلطف تمام متن فارسی را خواند و ویراسته‌اش در رفع نارسایی‌ها، پیشنهادهایش برای تغییر بعضی واژگان و ذوقش در ویراستن جملات کتاب بسیار مفید بود. بی‌نهایت از او سیاس‌گزارم. در مورد معادل‌های بعضی واژه‌ها با هم گفت‌وگو کردیم؛ از پیشنهادهایش بسیار استفاده کردم و البته بعضی‌ها را نپذیرفتم. از این‌رو همه آنچه در این متن آمده گزینش خودم است و اگر بی‌سلیقگی و نارسایی و خطایی در متن هست، همه بر عهده من است.

زحمت آماده‌سازی و چاپ و انتشار کتاب در دهن همکاران گرامی در نشر لوگوس بوده و بدون همراهی آن‌ها این کتاب منتشر نمی‌شد. مرغون همکاری همه دوستانی هستم که در انتشار کتاب سهمی داشته‌اند. از همه این عزیزان، به‌ویژه آقای دکتر سلطانی، مدیر مسئول انتشارات، تشکر می‌کنم.

ابتدا قرار بود این کتاب را نشر نویسه فارسی منتشر کند، اما این قرار به خواسته من و موافقت آقای دکتر احمدی، مدیر مسئول انتشارات، تغییر کرد؛ از همراهی ایشان و سایر همکاران عزیز در انتشارات بسیار سیاس‌گزارم.

پیشگفتار مترجم ۷۸

پیشاپیش سپاس گزار خوانندگانی هستم که ایرادات کار را متذکر شوند. هر تذکری به اصلاح و پیراستن بیشتر متن می انجامد و سرمایه ای است برای مترجم که در کارهای بعدی از آن استفاده کند.

محمد زندی

پاییز ۱۳۹۸

mhdzandimail@gmail.com

www.ketab.ir